

OM NORGE

Kilde: Ny i Norg: <http://www.nyinorge.no/no/>

Navnet

Navnet *Norge* er kjent fra om lag år 800. Det betyr trolig nordveien, og viser at folk langt tilbake i tid seilte nordover langs kysten. Etter hvert ble det også navnet på områdene i innlandet.

Økonomi

Folk som bosatte seg i dette området, levde først og fremst av jordbruk. Det norske bondesamfunnet hadde noen særtrekk: Gårdene lå spredt, og folk bodde ikke i landsbyer. Bøndene var personlig frie – de ble ikke eid av noen godseier. Flertallet eide også gårdene sine selv. Bondesamfunnet dominerte fram til siste del av 1800-tallet. Helt fra middelalderen ble jordbruket drevet sammen med fiske, enten til eget bruk eller for salg til land lenger sør i Europa.

Fra 1500-tallet arbeidet flere med skogbruk, enten for tømmereksport eller ved å levere materialer til gruver og jernverk. Ved siden av bondesamfunnet vokste det fram handel og skipsfart, og fra 1850-årne også industri. De fleste byene var lenge forholdsvis små, med unntak av Oslo, som har vært hovedstad siden 1814.

Velferdsstat

Norge kalles gjerne for en velferdsstat. Dette betyr for det første at det offentlige, stat og kommuner, har et hovedansvar for å sikre alle innbyggerne noen grunnleggende goder – som skoler, helsevesen og en inntekt i form av trygd eller sosialstøtte, dersom man ikke kan arbeide. Videre betyr velferdsstaten at *alle* i samfunnet skal ha disse godene; de skal ikke bare være for de rike – eller bare være en nødhjelp for de fattigste. Endelig betyr velferdsstat at det skjer en viss omfordeling av inntekter, slik at alle bidrar til fellesskapet, gjennom skatter og avgifter.

At Norge er en velferdsstat, betyr at de som bor i landet, har visse rettigheter – for eksempel til skolegang, helsetjenester og til å få penger hvis en er arbeidsløs eller er syk. Men samtidig har innbyggerne også plikter, som sier hva de bør og må gjøre – som å prøve å arbeide og forsørge seg selv hvis en kan, å holde lovene og betale skatt, å delta i organisasjoner for å hjelpe seg selv og andre, og å være med i styringen av landet, i det minste ved å stemme ved valgene. Som det het før i et slagord fra arbeiderbevegelsen: "Gjør din plikt! Krev din rett!". Det betyr at du ikke kan *få*, uten å forsøke å bidra.

Et velstående samfunn

Mens Norge for 100 år siden ikke var blant de rikeste landene i Europa, er Norge i dag et rikt land. Nasjonalinntekten per innbygger er blant de høyeste i verden. Tilgang på naturressurser som fisk, vannkraft og olje bidrar til dette. Men landet har også i sin moderne historie evnet å styre utviklingen, slik at ressursene ikke blir brukt opp veldig raskt, og slik at ikke bare de rikeste har nytt godt av inntektene.

Fra 1973 gikk antallet ansatte i industri tilbake, mens antall ansatte i tjenesteyrker økte. I stat og kommuner gjaldt det for eksempel skoler, helsevesen og omsorg; i det private næringslivet gjaldt det alt fra bensinstasjoner til banker. I dag kan man kalle Norge for et tjeneste- og informasjonssamfunn.

Verdier som står sterkt i Norge

Når folk blir spurt om hvilke moralske og politiske verdier de mener rår i Norge, svarer de fleste: Politisk demokrati, likestilling mellom kjønn og likeverd mellom alle mennesker, åndsfrihet – frihet både til å ytre seg og til å utøve sin tro, toleranse og respekt, økonomisk og sosial likhet, solidaritet og aktiv deltakelse i organisasjoner og i samfunnet ellers.

Idealer og virkelighet

En kan si at det er noen viktige trekk ved det norske samfunnet: demokrati, gode velferdsordninger og et høyt nivå for levestandard. Det betyr ikke at problemer ikke finnes.

Mange mennesker har vanskelig for å klare utgiftene sine, og stadig flere barn i Norge opplever fattigdom – samtidig som de rikeste er blitt enda rikere den senere tiden. Færre stemmer ved valg. Mange, ikke minst innvandrere, opplever seg ikke som inkluderte medlemmer av samfunnet. Også i Norge er det mange utfordringer å ta tak i og problemer som må løses.

Spørsmål:

1. Hva betyr navnet Norge?

2. Hva levde de førtse nordmennene av?

3. Når blei Oslo hovedstad i Norge? _____

4. Fortell litt om Velferdsstaten Norge?

5. Nevn navn på 3 naturressurser som gir gode inntekter til landet?

Nevn 3 verdier som står sterkt i Norge?

6. Hvordan kan innvandrere føle seg i Norge?
